EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJA (ES) 2021/1684

(2021. gada 29. aprīlis)

ar konstatējumiem, kas ir neatņemama daļa no lēmuma par astotā, devītā, desmitā un vienpadsmitā Eiropas Attīstības fonda 2019. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu

EIROPAS PARLAMENTS,

— ņemot vērā lēmumu par astotā, devītā, desmitā un vienpadsmitā Eiropas Attīstības fonda 2019. finanšu gada budžeta izpildes apstiprināšanu,

— ņemot vērā Komisijas sniegtās atbildes uz komisārei *J. Urpilainen* uzdotajiem rakstiskajiem jautājumiem saistībā ar uzklausīšanu Budžeta kontroles komitejā 2020. gada 1. decembrī,

— ņemot vērā Reglamenta 99. pantu, 100. panta trešo ievilkumu un V pielikumu,

— ņemot vērā Attīstības komitejas atzinumu,

— ņemot vērā Budžeta kontroles komitejas ziņojumu (A9-0095/2021),

A. tā kā Komisija pilnībā atbalsta Eiropas Attīstības fondu (EAF) pārvaldību, uzņemoties galīgo atbildību gan par EAF darbību likumību un pareizību, gan par EAF finanšu pārskatu sniegšanas procesa uzraudzību;

B. tā kā Parlaments varēs pienācīgi pildīt budžeta izpildes apstiprinātājiestādes lomu tikai tad, ja Komisija tam regulāri un visaptveroši sniegs detalizētu informāciju par EAF finansētajiem projektiem un attiecīgajiem līdzekļu saņēmējiem;

C. tā kā Parlaments nav iesaistīts EAF resursu noteikšanā un piešķiršanā atšķirībā no citiem attīstības instrumentiem,

D. tā kā efektīvi priekšnosacījumi un regulāras pārbaudes ir svarīgi komponenti, lai nodrošinātu EAF efektivitāti un pareizu finanšu pārvaldību;

E. tā kā ir svarīgi nodrošināt, lai attīstības palīdzība tiktu izmantota saskaņā ar tās sākotnējo mērķi, proti, mazināt un galu galā izskaust nabadzību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 208. pantā, pienācīgi ņemot vērā palīdzības un attīstības efektivitātes principus;

F. tā kā Eiropas sniegtajai attīstības palīdzībai un publiskajiem ieguldījumiem būtu jāveicina kopīgās prioritātes un politikas mērķi, cita starpā nabadzības izskaušana, rīcība klimata un vides jomā, ekonomikas un tirdzniecības politika un migrācijas pārvaldība, un tos vajadzētu pilnībā saskaņot ar pamata cilvēktiesību, demokrātijas un labas pārvaldības principiem;

G. tā kā 17 ilgtspējīgas attīstības mērķi (IAM) ir pamatmērķi, ko jācenšas sasniegt ar sadarbības instrumentiem gan valsts, gan privātajā sektorā;

H. tā kā pārredzams, iekļaujošs un efektīvs līdzdalības politikas veidošanas process ir ilgtspējīgas attīstības priekšnoteikums;

I. tā kā ilgtspējai ir izšķiroša nozīme, lai sasniegtu noteiktos mērķus un rezultātus un jo īpaši panāktu attīstības palīdzības ilgtermiņa ietekmi;

J. tā kā vienmēr būtu pilnībā jāievēro Savienības attīstības sadarbības saskaņošana ar partnervalstu attīstības prioritātēm un tā ir viens no galvenajiem ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam (Programma 2030. gadam) elementiem; tā kā dalībvalstu un partnervalstu kultūras un valodu līdzība var veicināt apņēmību īstenot Programmā 2030. gadam noteiktos IAM;

K. tā kā politikas saskaņotība un dažādu ārpolitikas virzienu papildināmība būtu rūpīgi jāizvērtē, jo īpaši tad, ja vienā partnervalstī tiek īstenoti vairāki politikas virzieni, lai veicinātu valsts un privātā sektora sadarbību, sekmētu pastāvošo politikas virzienu sinerģiju un kompromisus un pēc iespējas izvairītos no nevajadzīga administratīvā sloga;

L. tā kā Komisijai ir galīgā atbildība par EAF pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību un par EAF finanšu uzraudzības un pārskatu sagatavošanas procesa pārraudzību;

M. tā kā Komisijas uzraudzības darbību atvieglotu saziņai starp partnervalstīm, EAF finansētajiem subjektiem un Savienību izmantoto kanālu standartizēšana;

N. tā kā ārējos intervences pasākumus Savienība veic ar starptautisko organizāciju starpniecību, kuras vai nu izmanto Savienības finansējumu, vai kopā ar Savienību līdzfinansē projektus, un šie pasākumi ietver uzraudzības un pārvaldības uzdevumus;

O. tā kā budžeta atbalsts ilgtspējīgai attīstībai ir ļoti svarīgs pārmaiņu veicināšanā un galveno ar attīstību saistīto problēmu risināšanā, tomēr tas saistīts ar ievērojamu pārvaldības risku un būtu jāsniedz tikai tad, ja saņēmējvalsts pirms budžeta atbalsta saņemšanas ir spējīga pierādīt, ka tiek nodrošināta pietiekama līmeņa pārredzamība, pārskatatbildība, tiesiskuma un cilvēktiesību ievērošana, un tam būtu jāseko rūpīgām *ex post* pārbaudēm;

P. tā kā pārredzamības veicināšana un korupcijas un krāpšanas apkarošana ir izšķiroši svarīga, lai Savienības budžeta atbalsta pasākumi būtu sekmīgi;

Q. tā kā Savienības sniegtais pārvaldības atbalsts ir svarīgs attīstības palīdzības komponents efektīvu pārvaldības reformu ieviešanā,

Ticamības deklarācija

EAF (astotais līdz vienpadsmitais EAF) finanšu un projektu īstenošana 2019. gadā

1. konstatē, ka vienpadsmitais EAF atbilst 45,5 % no Komisijas Starptautisko partnerību ģenerāldirektorāta (*DG INTPA*) 2019. gada portfeļa maksājumu izteiksmē; norāda, ka EAF saistības 2019. gadā bija 3 986 miljoni EUR, kas ir tikai nedaudz mazāk par gada mērķi, t. i., 4 057 miljoniem EUR (98,25 % no gada mērķa salīdzinājumā ar 109,3 % 2018. gadā); konstatē, ka maksājumu apjoms bija 3 910 miljoni EUR, kas atbilst izpildes līmenim 88,9 % apmērā no noteiktā mērķa – 4 057 miljoniem EUR (salīdzinājumā ar 98,2 % 2018. gadā); turklāt atzīmē, ka Eiropas Investīciju bankas (EIB) saistības bija 156 miljoni EUR un ka šī summa pilnībā attiecās uz ieguldījumu mehānismu, savukārt EIB maksājumi – kas arī pilnībā attiecās uz ieguldījumu mehānismu – 2019. gadā bija 40 miljoni EUR;

2. atzinīgi vērtē *DG INTPA* pastāvīgos centienus samazināt iepriekšējo priekšfinansējumu un iepriekšējās neizlietotās saistības ar mērķi panākt 25 % samazinājumu; atzīmē, ka *DG INTPA* pārsniedza izvirzīto mērķrādītāju, samazinot EAF iepriekšējo priekšfinansējumu par 37 % (40 % citās atbalsta jomās) un par 36 % samazinot EAF iepriekšējās neizlietotās saistības (35 % citās atbalsta jomās);

3. atzīmē, ka *DG INTPA* sasniedza savu mērķi samazināt iepriekšējo spēku zaudējušo EAF līgumu daļu līdz ne vairāk kā 15 % un tas ir neliels uzlabojums salīdzinājumā ar 2018. gadu, kad šis rādītājs bija 17 %; norāda, ka attiecīgais ģenerāldirektorāts sasniedza 13 % rādītāju visā savā atbildības jomā; norāda, ka šie uzlabojumi ir rezultāts jaunu procedūru ieviešanai 2017. gada septembrī;

4. norāda uz astotā EAF slēgšanu un Komisijas ieceri slēgt devīto EAF līdz 2020. gada beigām; aicina Komisiju informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par minētās ieceres īstenošanu;

Pārskatu ticamība

5. atzinīgi vērtē to, ka Revīzijas palāta savā gada pārskatā par darbībām, kas 2019. finanšu gadā finansētas no astotā, devītā, desmitā un vienpadsmitā EAF, ir secinājusi, ka pārskati par 2019. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo EAF finanšu stāvokli, to darbības rezultātus, naudas plūsmas un neto aktīvu pārmaiņas minētajā datumā slēgtajā gadā saskaņā ar Padomes Regulas (ES) 2018/1877 ([1]) (EAF finanšu regula) noteikumiem un grāmatveža pieņemtajiem grāmatvedības noteikumiem;

([1]) Padomes Regula (ES) 2018/1877 (2018. gada 26. novembris) par finanšu regulējumu, ko piemēro 11. Eiropas Attīstības fondam, un ar ko atceļ Regulu (ES) 2015/323 (OV L 307, 3.12.2018., 1. lpp.).

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

6. atzinīgi vērtē Revīzijas palātas atzinumu, ka 2019. gada pārskatiem pakārtotie ieņēmumi visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi;

7. pauž bažas par Revīzijas palātas negatīvo atzinumu par izdevumu likumību un pareizību, ņemot vērā to, ka izdevumos, kas pieņemti pārskatos par 2019. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtiskas kļūdas;

8. pauž satraukumu par to, ka aplēstais kļūdu līmenis pārsniedz būtiskuma slieksni un ir 3,5 % attiecībā uz astotā, devītā, desmitā un vienpadsmitā EAF izdevumiem (salīdzinājumā ar 5,2 % 2018. gadā, 4,5 % 2017. gadā, 3,3 % 2016. gadā, 3,8 % 2014. un 2015. gadā, 3,4 % 2013. gadā un 3 % 2012. gadā); atzīmē, ka aplēstā kļūdu līmeņa augšupējā tendence pagaidām ir apstājusies; tomēr sagaida, ka Komisija apsvērs to, kādi ir pamatcēloņi negatīvajiem atzinumiem, kas seko cits pēc cita, un veiks visus nepieciešamos pasākumus, lai vēl vairāk samazinātu aplēsto kļūdu līmeni;

9. norāda, ka saskaņā ar Komisijas atbildi uz Revīzijas palātas secinājumiem lielākā daļa kļūdu ir saistītas ar izdevumiem, kas nav radušies, un, kā rāda iepriekšējā pieredze, lielākā daļa šo izdevumu varētu rasties vēlākā posmā; aicina Komisiju veikt rūpīgas kontroles, lai pēc iespējas izlabotu kļūdas;

10. uzsver, ka 37 darījumos (jeb 29 %) no 126 Revīzijas palātas pārbaudītajiem maksājumu darījumiem bija kļūdas; norāda, ka Revīzijas palāta 28 kļūdas izteica skaitļos un koriģēja, pamatojoties uz rezultātiem Komisijas īstenotajā pētījumā par atlikušo kļūdu īpatsvaru 2019. gadā, un rezultātā aplēstais kļūdu līmenis atbilda 3,5 %;

11. ar nožēlu norāda, ka konstatēto kļūdu tipoloģija ir tāda pati kā iepriekšējos gados, proti, izdevumi, kas nav radušies (43,6 %; 2018. gadā – 22,7 %), publiskā iepirkuma noteikumu būtiska neievērošana (22,1 %; 2018. gadā – 27,1 %), neattiecināmi izdevumi (12,7 %; 2018. gadā – 4,3 %), atbilstoši *DG INTPA* pētījumam pielāgotais atlikušo kļūdu īpatsvars (9,6 %; 2018. gadā – 5,4 %), ārpus īstenošanas perioda radušies izdevumi (6,1 %) un būtisku apliecinošo dokumentu trūkums (5,9 %);

12. pauž dziļas bažas par to, ka minētās kļūdas atkārtojas; norāda, ka Komisija Revīzijas palātas konstatējumus iekļāva analīzē, ar ko ir pamatota 2020. gada jūnijā pieņemtā kontroles un uzraudzības stratēģija 2020.–2024. gadam, un attiecīgi noteica īpašu stratēģisko mērķi minēto kļūdu novēršanai; mudina Komisiju ziņot budžeta izpildes apstiprinātājiestādei par savu sniegumu attiecībā uz minēto stratēģisko mērķi rezultātu vai iznākuma rādītāju izteiksmē;

13. ir vienisprātis ar Revīzijas palātu, ka ārvalstīs veiktās kontroles joprojām nav pietiekamas;

14. pauž nožēlu par to, ka Komisija tāpat kā iepriekšējos gados pieļāva vairāk kļūdu darījumos, kas saistīti ar aplēsēm, dotācijām, iemaksu nolīgumiem, kuri noslēgti ar starptautiskām organizācijām, un deleģēšanas nolīgumiem, kuri noslēgti ar dalībvalstu sadarbības aģentūrām;

15. pauž nožēlu par to, ka netiek veikti papildu pasākumi, lai paplašinātu *ex ante* kontroles pasākumus;

Uzraudzības un ticamības garantēšanas sistēmu pārredzamība un efektivitāte

16. ar bažām norāda, ka attiecībā uz 28 maksājumiem ar skaitļos izsakāmām kļūdām 9 gadījumos (32 %) Komisijai bija pietiekami daudz informācijas, lai novērstu vai atklātu un izlabotu kļūdas pirms izdevumu pieņemšanas; aicina Komisiju būtiski uzlabot darījumu likumības un pareizības pārbaudes procedūras un nodrošināt, ka pēc pārbaudēm tiek veikti pienācīgi pasākumi; ar nožēlu norāda, ka šis pārbaužu trūkums līdzinās iepriekšējo gadu situācijai;

17. uzskata, ka uzraudzības darbības būs efektīvākas, ja Komisijas rīcībā esošā informācija tiks regulāri publicēta un laikus kopīgota ar budžeta izpildes apstiprinātājiestādi;

18. norāda, ka Revīzijas palāta ir konstatējusi, ka Komisija un tās īstenošanas partneri pieļāva vairāk kļūdu darījumos, kas attiecas uz programmas aplēsēm, dotācijām, iemaksu nolīgumiem ar starptautiskām organizācijām un deleģēšanas nolīgumiem ar dalībvalstu sadarbības aģentūrām, nekā citos atbalsta veidos, piemēram, tajos, kas ietver būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumus; norāda, ka no 65 šāda veida darījumiem, kurus pārbaudīja Revīzijas palāta, skaitļos izsakāmas kļūdas bija 25 darījumos (38 %) un tas atbilst 71,7 % no aplēstā kļūdu līmeņa; aicina Komisiju publicēt visaptverošu, atjauninātu un detalizētu informāciju par finansētajiem projektiem un līdzekļu saņēmējiem, uzlabot savu uz risku balstīto pieeju un ieguldīt kontroles spēju jomās, kurās biežāk tiek pieļautas kļūdas;

19. aicina Komisiju pieņemt iepriekš noteiktu formātu, kas izmantojams saziņai starp partnervalstīm, EAF līdzekļu saņēmējiem un Savienību, lai mazinātu Revīzijas palātas konstatēto kļūdu apjomu;

20. ir noraizējies par Revīzijas palātas konstatējumu, ka, tāpat kā iepriekšējos gados, atklāto kļūdu biežums, kā arī dažas kļūdas, kas konstatētas galīgajās izdevumu deklarācijās, kuras bija pārbaudītas ārējās *ex ante* revīzijās un izdevumu apstiprinājumpārbaudēs, norāda uz nepilnībām šajās pārbaudēs; ar bažām norāda, ka tas ir problemātiski ne vien pārbaužu efektivitātes ziņā, bet arī pārvaldības un kontroles sistēmas lietderības ziņā, jo ar veiktajām pārbaudēm kļūdas netika novērstas vai izlabotas; atkārtoti norāda, ka sagaida stingrāku kontroles sistēmu, un aicina *DG INTPA* turpināt centienus uzlabot savas kontroles sistēmas efektivitāti un lietderību, nosakot galvenos snieguma rādītājus gan vienā, gan otrā aspektā, nosakot reālistiskus un vērienīgus mērķus un uzraugot un uzlabojot kontroles sistēmu; turklāt aicina Komisiju izveidot platformu, kas aptvertu EAF finansētos projektus katrā valstī, galveno uzmanību pievēršot galasaņēmējiem, projekta vispārējiem un konkrētajiem mērķiem un jo īpaši to praktiskajiem rezultātiem vēlamo attīstības rādītāju uzlabošanās ziņā;

21. atzīmē *DG INTPA* astoto pētījumu par atlikušo kļūdu īpatsvaru, no kā izriet, ka atlikušo kļūdu īpatsvars ir 1,13 %, t. i., lielāks nekā 2018. gadā aplēstie 0,85 %, bet mazāks nekā Komisijas noteiktais 2 % būtiskuma slieksnis; pieņem zināšanai Revīzijas palātas konstatējumu, ka atlikušo kļūdu īpatsvaru izkropļo četri nozīmīgi faktori, kuru dēļ atlikušo kļūdu īpatsvars tiek aplēsts par zemu, proti, nepietiekami aptverti atsevišķi iepirkuma procedūru aspekti, ļoti neliels skaits uz vietas veikto pārbaužu valstīs, kurās projekti tiek īstenoti, jo ar to nepietiek, lai atklātu kļūdas, kas neparādās dokumentos, atlikušo kļūdu īpatsvara aplēses metode, atbilstoši kurai tiek iegūts rādītājs, kas, iespējams, neatspoguļo faktiskās atlikušās kļūdas, un iespējama pārmērīga paļaušanās uz iepriekšējo kontroles darbu, kas ir pretrunā atlikušo kļūdu īpatsvara pētījuma mērķim, proti, apzināt kļūdas, kuras minētajās kontrolēs tieši nav pamanītas; aicina *DG INTPA* sadarboties ar Revīzijas palātu tāpat kā iepriekšējos gados un risināt minētos jautājumus, atjauninot metodiku un rūpīgāk īstenojot nākamā gada atlikušo kļūdu īpatsvara pētījumu;

22. ar bažām norāda, ka Revīzijas palāta ir paziņojusi – atrunu neformulēšana 2019. gada darbības pārskatā nav pamatota; turklāt atzīmē Revīzijas palātas apsvērumu, ka šī neformulēšana daļēji izriet no atlikušo kļūdu īpatsvara pētījuma ierobežojumiem un daļēji – no tā, ka ieviests *de minimis* noteikums, kas paredz, ka atruna nav vajadzīga, ja atsevišķā izdevumu jomā tā attiektos uz mazāk nekā 5 % kopējo maksājumu un ja tās finansiālā ietekme būtu mazāka par 5 miljoniem EUR; norāda, ka līdz ar to atrunas vairs netiek formulētas dažos gadījumos, kādos tās formulēja iepriekšējos gados, pat tad, ja attiecīgais risks saglabājas un kļūdas paliek tās pašas; atgādina, ka atrunas formulēšana ir pārskatatbildības veidošanas stūrakmens un tādēļ ir preventīvs un pārredzamības nodrošināšanas instruments *DG INTPA* ticamības veidošanā, atspoguļojot pašreizējās problēmas vai atlikušās un vairākkārt konstatētās nepilnības, ar kurām saskaras galvenajā mītnē vai Savienības delegācijās;

23. norāda, ka 2019. gadā nav formulētas atrunas, cita starpā piemērojot atrunu *de minimis* robežvērtību; turklāt norāda, ka *DG INTPA*, ņemot vērā iepriekšējos gada darbības pārskatos formulētās atrunas, neīstenotās darbības iekļāva vienā rīcības plānā ar mērķi nostiprināt kontroles sistēmu, īpašu uzmanību pievēršot augsta riska jomām, piemēram, dotācijām tiešā un netiešā pārvaldībā, programmu aplēsēm netiešā pārvaldībā kopā ar atbalsta saņēmējām valstīm, netiešai pārvaldībai kopā ar trešām organizācijām un transversālām darbībām;

24. atzīmē, ka 2019. gadā tika izmeklēti 19 krāpšanas gadījumi, tikpat cik 2018. gadā;

25. atzinīgi vērtē to, ka 2019. gadā tika atjaunota *DG INTPA* stratēģija krāpšanas apkarošanai, lai uzsvērtu agrīnas atklāšanas un izslēgšanas sistēmas (*EDES*) nozīmi kā instrumentam, ar ko soda par krāpšanu, un mudina *DG INTPA* arī turpmāk veicināt savu darbinieku izpratni par minēto sistēmu un cieši sadarboties ar Komisijas Budžeta ģenerāldirektorātu un *EDES* paneļkomiteju, paziņojot par gadījumiem, kas jāreģistrē *EDES*, jo īpaši, kad tiks noslēgtas pašreizējās 19 krāpšanas izmeklēšanas lietas;

26. ar gandarījumu norāda, ka Apvienotā Karaliste joprojām ir apņēmusies apmaksāt visas savas saistības saskaņā ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu un iepriekšējiem finanšu plāniem tā, it kā tā joprojām būtu dalībvalsts, kā izklāstīts Līgumā par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes izstāšanos no Eiropas Savienības un Eiropas Atomenerģijas kopienas ("izstāšanās līgums"); turklāt norāda, ka izstāšanās līgumā ir noteikts, ka Apvienotā Karaliste joprojām ir EAF puse līdz vienpadsmitā EAF un visu iepriekšējo neslēgto EAF slēgšanai un šajā ziņā uzņemas tādus pašus pienākumus kā dalībvalstis saskaņā ar iekšējo nolīgumu, ar kuru EAF tika izveidots, kā arī pienākumus, kas izriet no iepriekšējiem EAF, līdz attiecīgo fondu slēgšanai, un ka Apvienotā Karaliste var piedalīties EAF komitejā kā novērotāja bez balsstiesībām;

27. uzsver nepieciešamību ievērot visas saistības, ko Savienība uzņēmusies attiecībā uz attīstības finansēšanu; aicina Komisiju atgriezties pie savas iepriekšējās prakses, proti, ikgadēju pārskatatbildības ziņojumu sagatavošanas, lai nodrošinātu Savienības izdevumu pārredzamību un efektivitāti, un šajos ziņojumos galveno uzmanību pievērst nevis tehniskajiem aspektiem, bet gan tam, kas panākts virzībā uz pamatmērķiem, kurus Savienība ir apņēmusies sasniegt;

Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām, Savienības attīstības aģentūrām un nevalstiskajām organizācijām

28. norāda, ka pēc tam, kad 2018. gadā stājās spēkā Finanšu regula, 2019. gada 17. aprīlī tika pieņemta pārskatīta pīlāru novērtēšanas metodika; atzinīgi vērtē jaunos obligātos pīlārus, kas iekļauti novērtējumā, proti, pīlāru Nr. 7: piekļuves finansējumam liegšana, pīlāru Nr. 8: informācijas par saņēmējiem publicēšana un pīlāru Nr. 9: personas datu aizsardzība; atzinīgi vērtē to, ka visiem subjektiem, kam veikti pīlāru novērtējumi, ir paziņots par prasību veikt papildu jauno pīlāru novērtējumu un mērķi to pabeigt līdz 2020. gada beigām; aicina Komisiju informēt budžeta izpildes apstiprinātājiestādi par panākto virzību un rezultātiem;

29. norāda, ka Komisija sagatavoja jaunus pīlāru novērtējumu ziņojumus astoņiem subjektiem, četrām starptautiskajām organizācijām un četrām valstu aģentūrām, un atzinīgi vērtē to, ka lielākajā daļā gadījumu rezultāts bija pozitīvs un ka vajadzības gadījumā tika īstenoti uzlabojumu ceļveži; uzsver pienācīgi īstenotu *ex ante* pīlāru novērtējumu nozīmi gan attiecībā uz kvalitatīvu sniegumu ar attīstību saistīto gaidīto iznākumu ziņā, gan attiecībā uz Savienības finanšu interešu aizsardzību;

30. atzinīgi vērtē EAF, ASI un citu instrumentu aizstāšanu ar *Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu* (*NDICI*), jo *NDICI* Parlamentam dod iespēju veikt budžeta kontroli un atbalsta plašākus centienus virzībā uz saskaņotu politikas veidošanu attiecībā uz trešām valstīm; uzsver, ka daudz efektīvākai politikas saskaņotībai attīstībai ir jābūt svarīgam vienotās pieejas mērķim; uzsver, ka joprojām ir jācenšas darīt vairāk, lai ievērotu politikas saskaņotības attīstībai principus, jo īpaši attiecībā uz Savienības tirdzniecības, lauksaimniecības, zivsaimniecības, vides, klimata, migrācijas, ārlietu un drošības politiku, nolūkā sasniegt palīdzības efektivitātes mērķus; aicina ietekmes novērtējumos, dienestu apspriedēs, kā arī īstenošanas un uzraudzības pasākumos sistemātiski risināt konstatētos politikas saskaņotības attīstībai jautājumus, lai saskaņā ar LESD 208. pantu palīdzētu Savienībai efektīvāk īstenot attīstības politikas mērķus; šajā sakarā atkārtoti aicina veikt padziļinātu analīzi par ekonomisko partnerattiecību nolīgumu ietekmi uz vietējām tautsaimniecībām un reģionālo tirdzniecību, lai kliedētu bažas par to īstenošanu reģionālās integrācijas un industrializācijas ziņā;

31. atkārtoti uzsver nepieciešamību saskaņā ar spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem nodrošināt pilnīgu pārredzamību un piekļuvi datiem par starptautisku organizāciju un pilsoniskās sabiedrības organizāciju īstenotiem projektiem, kā arī nodrošināt skaidrus noteikumus par kontroles un uzraudzības pārvaldību;

32. uzsver, ka subjektiem, kam uzticēta Savienības līdzekļu izmantošana, ir vispārēji jāievēro pareizas finanšu pārvaldības un pārredzamības principi; uzsver, ka ikvienam subjektam ir jādod pilnvērtīgs ieguldījums Savienības finanšu interešu aizsardzībā un, lai saņemtu līdzekļus, jāpiešķir atbildīgajam kredītrīkotājam, Revīzijas palātai un Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) šajā saistībā nepieciešamās tiesības un piekļuve; šajā sakarā norāda uz Revīzijas palātas pieredzētajām grūtībām saņemt vīzas saistībā ar Burundi īstenoto projektu apmeklējumu uz vietas, par ko bija pienācīgi paziņots un kas bija plānots, un no tā izrietošos ierobežojumus, ar ko Revīzijas palātai bija jāsaskaras; aicina Komisiju un Eiropas Ārējās darbības dienestu (EĀDD) pievērst uzmanību šim jautājumam un atgādināt saviem partneriem Burundi par saistībām, ko tie uzņēmušies kā Savienības līdzekļu saņēmēji;

33. atzīmē, ka vēl arvien ir vajadzīga sistemātiskāka pieeja attiecībā uz Savienības dotāciju finansēto pasākumu publicitāti, lai uzlabotu Savienības pamanāmību un lai visā finansējuma ķēdē stiprinātu pārredzamību, pārskatatbildību un pienācīgu rūpību attiecībā uz cilvēktiesību ievērošanu; aicina Komisiju pamatnolīgumos iekļaut pienākumu vadošajai aģentūrai nodrošināt Savienības pamanāmību vairāku līdzekļu devēju projektos; prasa Komisijai gadu pēc līdzfinansēto projektu pabeigšanas veikt izlases veida pārbaudes uz vietas, lai pārbaudītu, vai turpinās EAF intervences pasākumu ietekme, un veikt nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu tā darbību ietekmi ilgtermiņā;

ES budžeta atbalsts

34. norāda, ka EAF ieguldījums budžeta atbalsta darbībās 2019. gadā bija 790,3 miljoni EUR (salīdzinājumā ar 881,9 miljoniem EUR 2018. gadā), no kuriem 366,8 miljoni EUR atbilda jaunām saistībām (salīdzinājumā ar 858,6 miljoniem EUR 2018. gadā), ģeogrāfiskais pārklājums aptvēra 55 partnervalstis un tika īstenoti 82 budžeta atbalsta līgumi (par 14 mazāk nekā 2018. gadā); konstatē, ka aizjūras zemēm un teritorijām no EAF tika izmaksāti 70,0 miljoni EUR (salīdzinājumā ar 92,9 miljoniem EUR 2018. gadā) – 12 valstīm un saskaņā ar 13 budžeta atbalsta līgumiem;

35. atzinīgi norāda, ka lielāko budžeta atbalsta daļu joprojām saņem Subsahāras Āfrika (36 %); ar bažām konstatē, ka valstu ar zemiem ienākumiem īpatsvars samazinājās līdz 32 % (salīdzinājumā ar 38 % 2018. gadā) un ka valstis ar vidēji zemiem ienākumiem ir lielākās budžeta atbalsta saņēmējas – to daļa ir 47 % no kopējām pašreizējām saistībām;

36. atgādina, ka budžeta atbalsta mērķis ir stiprināt partnerību ar Savienības partnervalstīm, veicināt ilgtspējīgu attīstību, izskaust nabadzību, mazināt nevienlīdzību un nostiprināt mieru un demokrātiju, un galu galā veicināt IAM sasniegšanu; atzīmē, ka Savienības budžeta atbalsta sniegšanā jāvadās pēc starptautiski pieņemtajiem Pusanas efektivitātes principiem, piemēram, partnervalstu līdzatbildības, koncentrēšanās uz rezultātiem, iekļautības un pārskatatbildības; uzsver, ka budžeta atbalsts sekmē arī korupcijas un krāpšanas apkarošanu, jo ar to tiek veicināta pārredzamība un laba pārvaldība;

37. norāda, ka, raugoties uz relatīvo ieguldījumu IAM, budžeta atbalsta programmas deva nozīmīgu ieguldījumu 16. IAM (miers, tiesiskums un pārvaldība), 17. IAM (partnerības), 5. IAM (dzimumu līdztiesība) un 1. IAM (nabadzības izskaušana) sasniegšanā; atzinīgi vērtē budžeta atbalsta programmu izteikti daudzdimensionālo darbības jomu un uzskata, ka ar tām būtu jāatbalsta uzņēmējdarbība un privātā iniciatīva, lai veicinātu ekonomisko un sociālo attīstību, kā ieteikts 9. IAM (veidot noturīgu infrastruktūru, veicināt iekļaujošu un ilgtspējīgu industrializāciju un sekmēt inovāciju) un 17. IAM (stiprināt globālās partnerības īstenošanas līdzekļus un no jauna iedzīvināt globālo partnerību ilgtspējīgai attīstībai);

38. norāda, ka Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona valstīs un aizjūras zemēs un teritorijās izmaksas galvenokārt tiek veiktas fiksētās daļās, tāpat kā iepriekšējos gados; atgādina par savu nostāju, proti, ka mainīgas daļas varētu būt efektīvāks rīks, lai padziļinātu politikas un politisko dialogu ar partnervalstīm par galvenajām veicamajām reformām;

39. tomēr vēlreiz aicina *DG INTPA* savā politikas dialogā stingri izvērtēt riskus, kas saistīti ar uzņēmumu ienākuma nodokļa apiešanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nelikumīgām finanšu plūsmām, kuras jo īpaši skar jaunattīstības valstis; mudina *DG INTPA* novērtēt fiskālo ietekmi un palīdzēt noteikt orientētus ieguldījumu mērķus;

40. uzskata, ka vajadzību novērtējumos saistībā ar *NDICI* plānošanu būtu jāņem vērā valstu parāda situācija un tas, kā šīs situācijas ietekmē iespēju sasniegt IAM; uzsver, ka līdzekļu devējiem būtu prioritāri jāpievēršas uz dotācijām balstītam finansējumam, izmantojot to kā standarta variantu, it sevišķi vismazāk attīstīto valstu gadījumā, nevis dot priekšroku līdzekļu apvienošanai, garantijām vai jebkādiem aizdevumiem, kas – pretstatā dotācijām – varētu palielināt parāda slogu; mudina Savienību un dalībvalstis kā pirmo soli un papildus solījumiem par parādu moratoriju izstrādāt jaunu parādu atvieglošanas iniciatīvu attiecībā uz nabadzīgām valstīm ar lielām parādsaistībām; plašākā mērogā aicina izveidot daudzpusēju parādu pārstrukturēšanas mehānismu, lai risinātu gan krīzes ietekmi, gan Programmas 2030. gadam finansēšanas vajadzības;

Sniegums

41. atzinīgi vērtē rezultātus, kas gūti attiecībā uz ieceri īstenot iekļaujošu valsts politiku ar mērķi veicināt kopīgu izaugsmi un palīdzēt sociālo vai ģeogrāfisko nevienlīdzību novēršanā (10. IAM), – statistikas dati liecina, ka 40 % mazturīgāko iedzīvotāju ienākumu īpatsvars valstīs, kuras saņem Savienības budžeta atbalstu, 2004.–2019. gadā pieauga no 15,6 % līdz 17,4 % no nacionālā kopienākuma, bet citās jaunattīstības vai jaunietekmes valstīs tas nedaudz samazinājās; uzskata, ka ir svarīgi arī veicināt vietējo dalībnieku izpratni par privāto partneru aizvien lielāko nozīmi ekonomiskajā, sociālajā un teritoriālajā attīstībā;

42. ņem vērā to, ka Komisijas pamatnostādnēs *NDICI* plānošanai uzsvars ir likts uz IAM, pastiprinātu sadarbību ar vietējiem partneriem un apspriešanos uz vietas, un sagaida, ka šie jautājumi tiks pilnībā iestrādāti programmās, lai *NDICI* aktīvi palīdzētu sasniegt IAM un pilnībā īstenot Programmu 2030. gadam; aicina pienācīgi īstenot *NDICI* noteiktos horizontālos izdevumu mērķus un ziņot par tiem, jo īpaši attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības izdevumu mērķi, kurš nav atsevišķs *NDICI* mērķis, bet kura nolūks ir veicināt 2021.–2027. gada daudzgadu finanšu shēmas vispārējā bioloģiskās daudzveidības mērķa sasniegšanu, paredzot 2024. gadā bioloģiskās daudzveidības mērķiem atvēlēt 7,5 % no gada izdevumiem un 2026. un 2027. gadā – 10 % no gada izdevumiem;

43. atzinīgi vērtē rezultātus, ko devis Savienības ieguldījums 16. IAM sasniegšanā, cenšoties kontrolēt korupciju; pasaules mēroga pārvaldības rādītāji liecina, ka to valstu sniegums korupcijas kontrolē, kuras saņem budžeta atbalstu, ir labāks nekā citām jaunattīstības vai jaunietekmes valstīm (vidēji –0,35 punkti salīdzinājumā ar –0,56 punktiem 2019. gadā) un šī tendence laika gaitā uzlabojas (no –0,50 punktiem 2005. gadā);

44. atzinīgi vērtē iekšzemes ieņēmumu mobilizēšanas rezultātus kā daļu no Savienības ieguldījuma 17. IAM (partnerības) sasniegšanā, jo Starptautiskā Valūtas fonda dati liecina, ka tajās Āfrikas valstīs, kurās Komisija kā daļu no budžeta atbalsta programmām ieviesa iekšzemes ieņēmumu mobilizēšanas rādītājus, nodokļu un iekšzemes kopprodukta attiecība pieauga par 2 procentpunktiem;

45. aicina veikt ciešu uzraudzību un īstenot padziļinātu politikas dialogu ar partnervalstīm attiecībā uz mērķiem, virzību saskaņoto rezultātu sasniegšanā un snieguma rādītājiem; vēlreiz aicina Komisiju labāk definēt un novērtēt paredzamo ietekmi uz attīstību un jo īpaši uzlabot kontroles mehānismu attiecībā uz saņēmējvalsts rīcību korupcijas apkarošanas, cilvēktiesību ievērošanas, labas pārvaldības un demokrātijas jomā; uzsver, ka šajā stratēģiskajā dialogā ir jāiekļauj privātais sektors; joprojām pauž dziļas bažas par iespējamo Savienības budžeta atbalsta izmantošanu saņēmējvalstīs, kurās nav demokrātiskas kontroles vai tā ir ierobežota;

46. atkārtoti aicina Komisiju veikt novērtējumu, skatot katru valsti atsevišķi, par šobrīd īstenotajiem ilgtermiņa projektiem, ko finansē EAF, lai parādītu desmitiem gadu ilgo Savienības ieguldījumu patieso ietekmi uz attiecīgo valsti un to, kā tie efektīvi palīdzējuši saņēmējvalstu ekonomiskajai, sociālajai un ilgtspējīgai attīstībai; aicina Komisiju turpmāk ierobežot vai izbeigt neefektīvu projektu finansēšanu;

47. pauž nožēlu par to, ka Revīzijas palāta sava ziņojuma par ES budžeta sniegumu 6. nodaļā "Globālā Eiropa" neiekļāva EAF sniegumu; atzinīgi vērtē EAF sniegumam veltīta punkta iekļaušanu Revīzijas palātas gada ziņojumā; norāda, ka minētais ziņojums ietver atsevišķus konstatējumus par projektiem; ar bažām norāda uz Revīzijas palātas konstatējumu, ka atsevišķos gadījumos novēroto darbību lietderība un efektivitāte bija apdraudētas; aicina Komisiju izskatīt atsevišķos Revīzijas palātas novērotos projektus un rīkoties, lai garantētu plānotos darbību rezultātus un aizsargātu Savienības finanšu intereses; aicina Revīzijas palātu paplašināt savu darbu attiecībā uz EAF sniegumu;

48. ar bažām norāda uz Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā Nr. 14/2020 "ES attīstības palīdzība Kenijai" pausto secinājumu, saskaņā ar kuru vienpadsmitā EAF plānošanā nav pietiekami parādīts, ka palīdzība tiek novirzīta uz jomām, kurās tā visvairāk palīdzētu mazināt nabadzību; jo īpaši norāda, ka līdzekļi tika sadalīti daudzām jomām un ka nebija skaidri novērtēts, kā šī palīdzība varētu sasniegt kritisku masu, lai gūtu nozīmīgus rezultātus; atzīmē, ka Revīzijas palāta ir ieteikusi Komisijai un EĀDD izvērtēt, vai katrai galvenajai nozarei un tās ietvaros piešķirtās summas varētu sasniegt pietiekamu kritisko masu, lai gūtu būtiskus rezultātus, un izskaidrot, kā tas notiktu; norāda, ka Komisija un EĀDD minēto ieteikumu ir pieņēmuši;

49. ar nožēlu pieņem zināšanai Revīzijas palātas secinājumu, saskaņā ar kuru finansējuma piešķiršana Kenijai neietvēra īpašu novērtējumu par valsts attīstības mērķiem un šķēršļiem, ar ko tai šajā jomā jāsaskaras; norāda, ka saskaņā ar Komisijas un EĀDD atbildi Kenijai piešķirtā finansējuma summas tika noteiktas, pamatojoties uz saliktiem rādītājiem, ar kuriem novērtē dažādus vajadzību un snieguma aspektus; norāda, ka Revīzijas palāta nāca klajā ar ieteikumu, aicinot Komisiju un EĀDD pārbaudīt Savienības metodi finansējuma sadalei starp Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona valstīm, attiecīgā gadījumā iesaistot Parlamentu, Padomi un dalībvalstis, un atzinīgi vērtē to, ka Komisija un EĀDD šo ieteikumu ir pieņēmuši; norāda, ka Komisija un EĀDD nepieņēma ieteikuma otro daļu, kurā Komisija un EĀDD aicināti ieviest īpašus nosacījumus, lai izveidotu skaidru saikni starp finanšu piešķirumiem, valsts iepriekšējo sniegumu un valdības apņemšanos īstenot strukturālas reformas;

50. pauž nožēlu par to, ka Revīzijas palātas īpašajā ziņojumā par Savienības attīstības palīdzību Kenijai trūkst pienācīgas izpratnes par Savienības attīstības politikas galveno mērķi, proti, nabadzības mazināšanu, un pauž nožēlu arī par to, ka Revīzijas palāta pat nav norādījusi uz ANO Programmu 2030. gadam un izdarījusi kļūdainus secinājumus, kas izriet no šiem nopietnajiem trūkumiem; atgādina, ka saskaņā ar FAO datiem mazie ģimenes lauksaimnieki saražo 80 % no pasaules pārtikas; šajā sakarā pauž bažas par Revīzijas palātas nostāju attiecībā uz to, ka ievērojama daļa Savienības atbalsta tiek piešķirta Kenijas lauksaimniecības kopienām neauglīgo un daļēji neauglīgo zemju teritorijās un mazajiem lauksaimniekiem, un par Revīzijas palātas aicinājumu turpināt industrializēt vietējo agropārtikas nozari, jo tas var apdraudēt pārtikas nodrošinājumu un šo kopienu dzīvesveidu;

51. jo īpaši ar bažām norāda uz Monbasas–Nairobi ceļu, kuru finansē no ES un Āfrikas Infrastruktūras trasta fonda (ESTF), kas ir Savienības finansējuma apvienošanas instruments ar līdzekļu devēju iemaksām no EAF budžeta, vairākām dalībvalstīm un EIB; atgādina, ka vairāk nekā 100 ģimeņu tika piespiedu kārtā izliktas no mājām, lai sagatavotos šī projekta būvdarbiem, un ka EIB ir iesniegtas vairāk nekā 500 sūdzību par cilvēktiesību pārkāpumiem saistībā ar šo projektu vien, tostarp par bruņotas policijas veiktu piespiedu izlikšanu no mājokļiem; prasa šo projektu apturēt, kamēr nav veikts pienācīgs novērtējums par ietekmi uz cilvēktiesībām; uzsver, ka šis piemērs atspoguļo trūkumus, par ko nesen ziņots saistībā ar finansējuma apvienošanas un garantiju mehānismiem, kuru mērķis ir veicināt IAM sasniegšanu vai Parīzes klimata nolīguma īstenošanu un pierādīt finansiālo papildināmību;

52. aicina Komisiju mudināt starptautiskās iestādes, jo īpaši līdzfinansētu un vairāku līdzekļu devēju iniciatīvu gadījumā, tuvināt savas rezultātu pārvaldības sistēmas Savienības sistēmām;

53. uzskata, ka lielākas uzmanības pievēršanai vietējiem MVU, privātajam sektoram un pilsoniskās sabiedrības organizācijām vajadzētu būt galvenajam sadarbības virzienam Savienības delegāciju plānoto projektu pārvaldībā; uzsver, ka, ņemot vērā vērienīgo IAM sasniegšanai nepieciešamā finansējuma nepietiekamību, vietējo tautsaimniecību attīstībā izšķirošai nozīmei jābūt stratēģiskam dialogam ar privāto sektoru un pilsoniskās sabiedrības organizācijām;

54. uzskata, ka pienācīga rūpība jāpievērš labākas saziņas nodrošināšanai starp Komisiju, Parlamentu un dalībvalstīm attiecībā uz ESTF īstenošanu un pietiekamu publisku ziņošanu, uzraudzību un revīziju par to darbībām un sniegumu; aicina Revīzijas palātu apsvērt iespēju veikt revīziju par ESTF īstenošanas ietekmi uz Savienības attīstības politiku gan budžeta, gan rezultātu aspektā; tādēļ aicina Komisiju izdarīt secinājumus no revīzijas un nodrošināt, ka ESTF projekti, kuru īstenošana bijusi neefektīva, tiek izbeigti vai to finansējums tiek ļoti ierobežots;

Eiropas Savienības trasta fonds Āfrikai

55. atgādina par Parlamenta pastāvīgo nostāju, ka Komisijai būtu jānodrošina, lai jebkurš trasta fonds, kas izveidots kā jauns attīstības instruments, vienmēr atbilstu Savienības vispārējiem stratēģijas un attīstības politikas mērķiem, t. i., nabadzības mazināšanai un izskaušanai;

56. uzsver – lai sasniegtu politikas mērķus, ar ESTF ir jārisina destabilizācijas, piespiedu pārvietošanas un neatbilstīgas migrācijas pamatcēloņi, veicinot noturību, ekonomiskās iespējas, vienlīdzīgas iespējas, iedzīvotāju drošību un humāno un sociālo attīstību;

Ar EAF atbalsta īstenošanu saistītie riski un problēmas

57. atgādina, ka laba pārvaldība, tiesiskums un cilvēktiesību ievērošana ir obligāti palīdzības efektivitātes priekšnosacījumi; aicina Komisiju tiesiskumu un cilvēktiesību ievērošanu noteikt par galveno priekšnosacījumu finansiālās palīdzības apstiprināšanai; aicina Komisiju stingrāk izmantot klauzulu, kas iekļauta ar partnervalstīm noslēgtajos finanšu nolīgumos un kas ļauj Komisijai apturēt vai izbeigt nolīguma darbību, ja tiek pārkāptas cilvēktiesību, demokrātijas principu un tiesiskuma ievērošanas jomā noteiktās saistības (vispārējo nosacījumu 26.1. pants);

58. pauž bažas par to, ka Komisija noraidīja Parlamenta ieteikumu nākamajā gada darbības pārskatā iekļaut strukturētu novērtējumu par EAF darbību ietekmi; aicina Komisiju pārskatīt savu nostāju un labvēlīgi atbildēt uz konkrēto Parlamenta pieprasījumu;

59. atkārtoti pauž bažas par nekonsekvenci saistībā ar EAF piemēroto budžeta procedūru, kuras satvarā Parlaments nav iesaistīts EAF resursu noteikšanā un piešķiršanā, un obligāto pārskatatbildības procedūru, kuras satvarā Parlaments ir budžeta izpildes apstiprinātājiestāde, izņemot attiecībā uz ieguldījumu mehānismu, ko pārvalda EIB un kas līdz ar to ir ārpus revīzijas jomas.